

Llaurar

Llaurar/cast. i arag. *labrar*; oc. *laurar*
(ALDC, IV, 743. *Llaurar* un terreny)

Llaurar, ‘fer soles a la terra amb l’arada’, prové del llat. LABORARE, der. de LABOR, -ORIS ‘fatiga, treball’, especialitzat en el sentit de ‘feina agrícola; producte del conreu’, en el llat. hispànic, i en el de ‘remença’. El verb LABORARE va passar, doncs, al significat de ‘treballar el camp, llaurar’, tot substituint el llat. ARARE (> cast. *arar*, it. *arare*). L’evolució del significat cat. *llaurar* (L- > [ʎ]- i -B’R- > -[wr]-) (var. *lleurar* 76, 96, per assimilació a la lateral; *allaurar* 146, amb pròtesi vocàlica) contrasta a) amb la de l’oc. *laurar* pel tractament no palatalitzat de la L- inicial; b) amb la del cast. i arag. *labrar* pel tractament del grup -B’R- (< -br-), la no palatalització de la L- (tret de l’àrea ribagorçana) i la convivència amb el sinònim *arar*.

Les enquestes recullen sinònims amb elements semàntics específics: *capçar* ‘llaurar de través l’extrem del camp on es gira l’arada’ 44 (der. de *cap* ‘extrem’); *roturar* ‘llaurar per primera vegada un erm’ 131 (← cast.) i probablement *rompre* 166; *xarugar* 143, 172 ‘llaurar a la ribera’, *xerugar* 161, 166, 167, 169, 171, *xirugar* 163 ‘llaurar amb una pala que fa tombar la terra’, aquests tres mots der. de *xaruga* ‘arada moderna amb pala’, procedent del fr. *charrue*; *rascar* 158 ‘es diu d’una llaurada molt fina que fan als tarongers’. Per als noms de les tres passades successives amb l’arada, *emprimar*, *binar* i *terçar*, veg. mapes 496, 497 i 498. *Llaurar* és el mot normatiu des del DG₁, 1932.

